

ВІДЗИВ

офіційного опонента – кандидата педагогічних наук, доцента кафедри англійської мови і літератури Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського – Добровольської Лесі Станіславівни про дисертацію Сторожук Світлани Дмитрівни «Формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія і методика навчання: германські мови

Процес інтеграції української освіти в європейський освітній простір та розширення міжнародних зв'язків України посилюють роль іноземної мови як важливого засобу міжкультурного спілкування та вимагають суттєвого підвищення рівня підготовки фахівців, які вільно володіють як усним, так і писемним іншомовним мовленням. Цей процес підкреслює важливість вивчення іноземної мови не лише як академічної дисципліни, а й засобу фахової спеціалізації, що узгоджується з вимогами Болонської декларації та лінгводидактичною політикою, визначеною Рекомендаціями Комітету Ради Європи з питань освіти.

У даний час на всіх рівнях освіти здійснюються пошуки способів інтенсифікації та модернізації системи підготовки фахівців, підвищення якості навчання з використанням нових методів та залученням інформаційних технологій. Серед сучасних методів навчання англійської мови велику увагу приділяють інтерактивним методам, що спрямовані на розвиток умінь використання писемного мовлення для професійного спілкування. Саме тому особливої уваги потребує розробка методики для якісної професійної підготовки майбутніх викладачів англійської мови, здатних адекватно писати англійськомовні академічні есе на основі використання проєктних технологій, що і підтверджує актуальність дисертаційного дослідження С.Д. Сторожук.

Чітка постановка проблеми дослідження та коректно визначений його методологічний апарат дали можливість С.Д.Сторожук здійснити

систематизацію матеріалу, що висвітлює особливості навчання англійського писемного мовлення майбутніх викладачів англійської мови на основі написання академічних есе, обґрунтувати й розробити експериментальну методичку формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови за допомогою проєктних технологій, підготувати відповідну навчальну модель і адекватну систему вправ для її реалізації.

Грунтовна теоретична основа та адекватні методи наукового дослідження дозволили дисертантці вирішити поставлені завдання та отримати вагомі наукові результати. Способи вирішення поставлених завдань уможливили досягнення мети та підтвердили правомірність висунутої гіпотези.

Аналіз рецензованої дисертації дозволяє стверджувати, що дисертантка оволоділа методами наукових досліджень й ефективно застосувала науковий апарат, виявила уміння аналізувати, систематизувати, класифікувати і узагальнювати теоретичні та емпіричні дані, чітко й об'єктивно формулювати ідеї, положення та висновки.

Дисертація С.Д. Сторожук логічно продумана і структурована, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі достатньо чітко формулюються актуальність, мета і завдання дослідження, його об'єкт та предмет, наукова новизна, практичне значення дослідження, визначаються використані методи.

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ОСНОВІ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ» розглянуто комплекс питань, які, на думку дослідниці, становлять теоретичне підґрунтя методичної проблеми, що досліджується. Зокрема, подано ґрунтовний психолого-педагогічний аналіз основ формування іншомовної писемної компетентності у процесі підготовки майбутніх викладачів англійської мови із використанням технології проєктів. Аналіз стану теорії й практики проблеми показує, що незважаючи на вагомі результати досліджень, численні пошуки в напрямі наукового осмислення

навчання іншомовного письма у професійної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов на основі імплементації інтерактивних технологій навчання, вказана тема залишається в теоретичному та науково-методичному аспектах недостатньо розробленою.

Посилаючись на напрацювання багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, дослідниця розкриває основні принципи й підходи до процесу формування іншомовної комунікативної компетенції майбутніх вчителів англійської мови в сучасному інформаційному суспільстві. Аналіз наукової літератури дозволив С.Д.Сторожук дійти висновку, що сформована іншомовна компетентність студентів мовних вищих закладів освіти - це здатність користуватися виучуваною мовою в англійській мовленнєвій комунікації із використанням англійських академічних есе через використання проєктних технологій.

На увагу заслуговує змістовний аналіз розвитку англійської комунікативної компетентності в письмі у студентів-філологів на основі положень Загальноєвропейських Рекомендацій з Мовної Освіти та визначення цілей для формування у студентів навичок та вмінь створювати англійські писемні тексти певних жанрів на рівні C1/ C2.

Достатньо високу цінність мають визначені авторкою етапи розробки, планування, виконання, презентації та оцінювання проєктного завдання студентами – майбутніми викладачами англійської мови.

У другому розділі «МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ОСНОВІ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ» наводиться опис змісту та методика формування англійської писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови з використанням проєктних технологій.

На основі ґрунтовного аналізу лінгводидактичних принципів навчання іноземних мов, дисертантка визначила та науково обґрунтувала методичні принципи навчання іншомовного писемного мовлення у процесі імплементації технології проєктів, що дозволило їй спроектувати модель навчального

процесу, яка була змодельована з урахуванням двотижневого та тритижневого проєктних циклів. Все логічно пов'язано та систематизовано. Матеріал вправ носить сучасний характер та відповідає останнім тенденціям розвитку педагогічної науки.

Приклади вправ, види та типи англомовних есе представлені на сторінках дисертації, а також у додатках вдало ілюструють особливості розробленої методики.

Третій розділ «ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА АПРОБАЦІЯ РОЗРОБЛЕНОЇ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ОСНОВІ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ» присвячений опису організації експериментального дослідження, визначенню критеріального апарату оцінювання ефективності розробленої методики, прописано хід та результати констатувального етапу експерименту, представлено впровадження експериментальної методики у процес професійної підготовки майбутніх викладачів англійської мови, подано результати прикінцевого етапу дослідження та проведена серйозна інтерпретація даних.

Ефективність запропонованої методики підтверджено кількісними та якісними позитивними змінами, що відбулися в експериментальній групі.

У загальних висновках до роботи містяться обґрунтовані й логічні підсумки проведеного дослідження і окреслюються перспективи впровадження розробленої методики у навчальну практику мовних вищих закладів освіти України.

Робота добре проілюстрована матеріалами, що подані у додатках, наведеними прикладами і таблицями, що допомагають краще зрозуміти концептуальні положення дисертації.

Сформована дисертанткою джерельна база дослідження, що містить 236 позицій, з яких 79 іноземною мовою, свідчить про високий ступінь інформативності та аналітичного рівня виконаної роботи.

Результати теоретичного дослідження, експериментальна перевірка укладених вправ на основі визначеного змісту навчального процесу, а також верифікація експериментальних даних та їх інтерпретація слугували підґрунтям для формулювання методичних рекомендацій щодо впровадження проєктних технологій у процес формування англомовної писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови.

До позитивних якостей роботи слід також віднести відсутність неясних формулювань та належне оформлення дисертації.

Автореферат дисертації ідентичний її основному змісту і адекватно відображає основні положення дослідження. Публікації С.Д.Сторожук з теми дослідження достатні за кількістю та обсягом і досить повно розкривають його основні положення та висновки (12).

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу С.Д.Сторожук в цілому, водночас вважаємо можливим висловити такі зауваження і пропозиції:

1. Автор стверджує, що у своєму дисертаційному дослідженні вона розглядає навчання академічного писемного англійською мовлення, проте в роботі не подано визначення «академічного письма» і не має чіткої диференціації між академічним письмом і писемним мовленням. Виходячи з цього, роботи які вона аналізує присвячені проблемі навчання писемної комунікації взагалі.

Щодо аналізу посібників з навчання академічного письма дисертантка звертає увагу лише на навчальні посібники таких авторів: Т.Яхонтова (2002), О.Тарнопольський, С.Кожушко, М.Рудакова (2006). У них подані вправи на розвиток вмінь написання анотацій, наукових статей, доповідей на конференції тощо. Разом з тим, поза увагою дослідниці залишились такі сучасні навчальні посібники як: «Посібник з академічного письма для студентів магістеріуму» (О.Білозерова, Л.Бріскіна, С.Китаєва) (2007), «Академічне писемне мовлення англійською мовою» (Л.Добровольська, Т.Мироненко) (2018), «Основи академічного письма англійською мовою» (Ю.Юлінецька, О.Капінус, І.Гроза (2018). Бажано було їх включити до аналізу у даному дослідженні.

2. У першому розділі дисертаційного дослідження дисертантка визначає складові академічного есе – вступ, основна частина та висновки (с.49-50) спираючись на інструкції з підготовки до письмової частини міжнародних екзаменів з англійської мови. Натомість, спочатку необхідно було визначити жанр академічного есе та надати характеристику публіцистичного стиля в якому він вживається.

3. У другому розділі автор наводить приклади розробленої системи вправ щодо формування англомовної комунікативної компетентності у майбутніх викладачів англійської мови за допомогою проєктних технологій і пропонує відповідну модель навчального процесу (с.168). Проте, методологія появи таких вправ, на наш погляд, не достатньо обґрунтована. Так, не вказані психологічні закономірності розвитку писемних комунікативних умінь, не достатньо враховані дидактичні засади послідовності навчальних дій для досягнення висунутих цілей навчання. При цьому, дослідниця надає належну увагу організації навчального процесу на основі певних загальнодидактичних і методичних принципів.

4. Потребує пояснення яким чином відбувався процес математичної обробки даних під час проведення констатувального та формувального експериментів.

5. Відзначаючи в цілому добре мовне оформлення дисертації й автореферату, у тексті трапляються окремі стилістичні недоліки й мовні огріхи, друкарські помилки.

Висловлені зауваження не знижують теоретичної і практичної цінності проведеного дослідження С.Д. Сторожук для методики викладання іноземних мов. Це перше наукове обґрунтування цілісної методики формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій, що відповідає сучасним вимогам методичної науки та умовам навчання у вищих закладах освіти України.

Вважаємо, що дисертація Сторожук Світлани Дмитрівни «Формування писемної комунікативної компетентності майбутніх викладачів англійської мови на основі проєктних технологій» є завершеним самостійним

дослідженням, вагомим внеском дослідниці в теорію та методику навчання іноземних мов, відповідає встановленим вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» до кандидатських дисертацій, а її авторка заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови).

Офіційний опонент:

Кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри англійської мови
і літератури Миколаївського
національного університету
імені В. О. Сухомлинського

Л. С. Добровольська

